

Marianne Lammersen

Het brutale eindexamenwerk van Marianne Lammersen, een gigantische installatie met vleeskleurige en bloedrode amorf objecten die doen denken aan de misvormde creaties van Francis Bacon, laat gek genoeg op speelse wijze de rillingen over je rug lopen. Het is wat morbide, alsof je een werkplaats betreedt waar je getuige bent van wrede experimenten. Toch zijn de afzonderlijke objecten herkenbaar en hebben de vormen iets vertrouwds. Het grijpt de aandacht en laat je pas na lange tijd los.

Marianne Lammersen maakt combinaties van bestaande, gecultiveerde vormen en materialen en zelf ontwikkelde, (schijnbaar) organische vormen en materialen. Zo wordt bijvoorbeeld een industrieel karakter van metaal gekoppeld aan extensies van leer, stof, keramiek of glas. Hierdoor krijg je dat effect van de vervreemding van het herkenbare en biedt het tegelijkertijd voldoende houvast. "Ik creëer in feite een beeld met een eigen bestaansrecht, waarbij de toeschouwer wordt uitgedaagd om een nieuwe context te vinden. Niets is voorspelbaar of vanzelfsprekend, steeds groeit het werk, ook in gedachten en gevoel, voor de kijker verder."

Opgegroeid tussen de motoren, heeft de machine in deze context een belangrijke plaats in genomen. De losse onderdelen van het frame

van een motorfiets worden gelinkt aan het lichamelijke voorkomen van een levend organisme. Het frame gaat een vergelijking aan met het lichaam: het herbergt zijn onderdelen zoals ons skelet dat doet. Het voorbeeld van de combinatie van een frame van een motorblok en het menselijk lichaam zijn twee tegengesteldheden die in het uiteindelijke beeld niet door de verschillen, maar juist de overeenkomsten met elkaar wringen. Het is dit spanningsveld waarin Marianne zich het liefst begeeft: "De grens tussen het technische en organische ervaar ik als een uitermate spannend en een veelzijdig gebied om mee te werken. Om het publiek hiermee te confronteren heb ik een installatie gebouwd die vragen oproept over leven en dood, opbouw en verval, verstillend en gekrioel. Het ademt de sfeer van een werkplaats/laboratorium; bij uitstek plaatsen waar techniek en organismen elkaar tegen komen, en nieuwe vormen ontstaan."

Eén van de kunstenaars die haar inspireren is de Amerikaanse kunstenaar Louise Bourgeois. Er is bij nader inzien veel verwantschap tussen het werk van Bourgeois en Lammersen: het spelen met het organische en het aftasten van grenzen van wat wel en niet kan. Beide laten zich erg inspireren door het menselijk lichaam en zitten daarmee het publiek dicht op de huid. Vergelijkbaar is ook

het associatieve karakter van het ruimtelijke werk: je ziet veel, veel details, sferen, vormen, materialen en kleuren die allerlei associaties oproepen, maar tegelijkertijd weet je niet helemaal zeker wat het is dat je voorschotellet krijgt. Het blijft ongrijpbaar.

Een andere inspirerende kunstenaar vindt Lammersen de Brit Tony Cragg. Vooral in zijn wat oudere werk heeft hij bekende vormen vervormd of ze, door ze uit de context te halen, een nieuwe identiteit gegeven. Neem bijvoorbeeld de stapeling van roestige tandwielen, de groots opgeblazen 'Early Forms'-serie uit de jaren '80 en '90 en de bizarre samengestelde constructies zoals in 'George en de Dragon' (1988). Bij hem gaat het vooral om het hervormen en hergebruiken van materialen. Hoewel de twee genoemde inspirators op een totaal verschillende manier werken, is het aantrekkelijke van beide wel terug te voeren naar één aspect. Marianne: "Bij zowel Cragg als Bourgeois vind ik de paradox herkenning en vervreemding terug. Ze weten van bekende vormen of materialen in een nieuwe context een totaal nieuwe betekenis en autonome waarde te geven."

We laten onze blik verder gaan over de installatie van Marianne, over iets dat lijkt op een hangende ribbenkast, vervolgens naar darmvormige objecten die aan een muur

gespijkerd zijn en een half paardenhoofd in de werkbank. Een tikje luguber zou men het wel noemen. Alhoewel Lammersen zegt dat het "spannend is om te provoceren", is het geen doel op zich. Het is evenmin een commentaar leveren op de zicht- en tastbare verschuivingen van een natuurlijke naar een gecultiveerde maatschappij. "Ik wil mensen anders laten kijken naar wat als vanzelfsprekend

wordt ervaren. Dat kan het best door schijnbare tegenpolen met elkaar te combineren, omdat ze dan als het ware elkaar versterken. Tegelijkertijd is de combinatie die ik maak, technisch/organisch een realiteit, een verschuiving die nu plaatsvindt. Kijk naar het eigen lichaam, naar de wetenschappelijke vooruitgang. Ik wil men op dergelijke verschuivingen attent maken. Ik sta erbij stil." Het gegeven dat

mensen de door haar gecreëerde wereld afschrikwekkend vinden, lijkt meer een logisch gevolg van haar keuze voor het organische en het vleeselijke. "Die vleeselijkheid wordt misschien als provocerend ervaren, so be it. Het grijpt de toeschouwer persoonlijk aan, denk ik, juist omdat ze zich identificeren met wat ze zien."

Tekst: Iris Peters